

Sobre la Cort Internacional de Justícia i la seva sentència sobre la DUI de Kossove (1a part)

written by Roger San Millán | 29 de març de 2016

Parlar d'unilateralitat, legalitat internacional i legitimitat per a l'exercici del dret a l'autodeterminació al segle XXI requereix d'una aproximació a la Cort Internacional de Justícia (en endavant CIJ), una anàlisi superficial d'alguns aspectes de la resolució respecte Kossove i una projecció respecte què podria ser aplicable a Catalunya.

La CIJ està composta per 15 membres, havent-se de garantir la representació de les grans civilitzacions i dels diferents sistemes jurídics a nivell mundial. Els candidats han de tenir la confiança de l'Assemblea General i del Consell de Seguretat i tenen mandats de 9 anys, no poden exercir cap altra activitat professional i tenen immunitat diplomàtica durant l'exercici de la funció judicial.

Amb seu a la Haia (Països Baixos), es configura com **l'òrgan judicial principal de les Nacions Unides** per resoldre **dos tipus de qüestions**: controvèrsies jurídiques que els estats membres li vulguin sotmetre i opinions consultives sobre aspectes de legalitat internacional plantejats pels òrgans de les Nacions Unides.

Queda clar, doncs, que per sotmetre qualsevol qüestió jurídica a la CIJ cal ser: o bé un Estat membre de la ONU o bé l'Assemblea o el Consell de Seguretat de les Nacions Unides (la resta d'òrgans de la ONU requereixen del consentiment de l'Assemblea).

Els estats membre de la ONU poden sotmetre-li tot tipus de

litigis respecte de la interpretació d'un Tractat internacional, l'anàlisi de si s'ha produït una violació de dret internacional o qualsevol dubte respecte de dret internacional.

Com podem comprendre, aquesta primera via d'accés a la CIJ té poques opcions de ser exercida per a supòsits d'exercici del dret a l'autodeterminació ja que la part que desitja exercir el dret no forma part de les Nacions Unides i no té, per tant, legitimació activa per personar-se davant de la CIJ. Sí es podrien resoldre, per aquesta via, litigis sobre la territorialitat d'algun territori en litigi entre dos estats ja existents.

L'Assemblea General i el Consell de seguretat poden plantejar a la CIJ dubtes respecte de qualsevol aspecte de caràcter legal dintre de l'àmbit de competències de la ONU. És en aquest context que el 9 d'octubre de 2008, l'aleshores Secretari General de la ONU, Sr. BAN Ki-Moon, remetia a la Cort internacional de Justícia la resolució de l'Assemblea General de les Nacions Unides A/RES/63/3 (A/63/L.2), que reunida en sessió de 8 d'octubre de 2008 va acordar sol·licitar a la Cort internacional una opinió consultiva sota el següent títol:

“S'ajusta a dret la declaració unilateral d'independència de les institucions provisionals d'autogovern de Kossove, d'acord amb el dret internacional?”

L'Assemblea General va aprovar remetre aquesta consulta, a iniciativa de Sèrbia, amb 77 vots favorables (entre els quals el vot favorable del Regne d'Espanya), 6 contraris (Albània, Illes Marshal, Federació d'estats de micronèsia, Nauru, Palau i els Estats Units d'Amèrica) i 74 abstencions.

La resolució, redactada per Sèrbia, fou defensada pel seu ministre d'assumptes exteriors, Vuk Jeremic, tot afirmant que “... impediria la crisi de Kossove de servir com un precedent

molt problemàtic arreu del món on hi hagués ambicions secessionistes”.

Per aquest motiu, és oportú recordar que la resolució de la CIJ no només és aplicable al Regne d'Espanya. Cal, a més, tenir en compte que aquesta resolució va ser dictada amb el vot a favor d'Espanya i, en paraules del representant espanyol, Sr. Yañez-Barnuevo, va argumentar el vot favorable a la resolució presentada per Sèrbia, abans de la votació, amb els següents arguments:

“Como es bien conocido, el Gobierno español considera el respeto a la legalidad internacional como un principio fundamental que ha de regir la actuación de los Estados, así como de las organizaciones internacionales y, en particular, de las Naciones Unidas, en las relaciones internacionales. Por este motivo, España lo ha convertido en el eje principal sobre el que articula toda su actuación en el ámbito internacional, otorgando al mismo tiempo a las Naciones Unidas un protagonismo sin igual en dicho ámbito. También es bien conocida la importancia que el Gobierno español atribuye al correcto funcionamiento de los órganos principales de esta Organización, entre los que se cuenta esta Asamblea, así como la Corte Internacional de Justicia, incluyendo, asimismo, la interacción entre esos órganos, a fin de promover la realización de los propósitos y principios de la Organización de conformidad con la Carta de las Naciones Unidas. En este sentido, estimamos que por el interés general de la Organización y del conjunto de la comunidad internacional sería deseable que esta Asamblea dispusiera de una opinión autorizada por parte del órgano judicial principal de las Naciones Unidas respecto de los aspectos jurídicos de aquellas cuestiones que, como la presente, que afecta a Kossove, hayan sido objeto de diversas interpretaciones por parte de los Estados Miembros. Por lo demás, creemos que a esta Asamblea y a los demás órganos de las Naciones Unidas es a quienes corresponderá en última instancia sacar las conclusiones que

estimen oportunas respecto de la opinión consultiva que pronuncie, llegado el momento, la Corte Internacional de Justicia, sin que sea procedente, al menos hasta ese momento, anticipar esas conclusiones, ni condicionar en manera alguna la actuación de la Corte como órgano judicial dotado de plena independencia e imparcialidad conforme a la Carta de las Naciones Unidas y al Estatuto de la Corte. Por todo ello, España votará a favor del proyecto de resolución presentado por Serbia y contenido en el documento A/63/L.2.”

Com és evident, l'opinió consultiva de la CIJ no va resoldre de la manera que desitjava Sèrbia quan la va proposar a l'Assemblea General, ni de la manera en què el Regne d'Espanya pensava que aniria quan li va donar suport. És el que tenen els veritables tribunals de justícia. Que mantenen la seva independència i imparcialitat.

Llastimosament, el Regne d'Espanya segueix sense reconèixer un estat que va néixer d'acord amb la legalitat internacional, emparant-se en una resolució de la CIJ que Espanya va promoure. Catalunya pot aprofitar aquells aspectes que li són aplicables de l'opinió consultiva de la CIJ, però això serà objecte d'una altra anàlisi jurídica.